

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

B. van de Graaf PVV

12 mei 2025

Nummer
4246

Onderwerp
Artikel Volkskrant m.b.t. de energietransitie

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Op 29 maart 2025 is er een artikel uitgekomen (Zie bron) in de Volkskrant genaamd: 'Het stroomnet als blinde vlek, of: waarom het gevaar van netcongestie lang is onderschat.' De fractie van de PVV heeft al meerdere malen zorgen geuit over netcongestie en we willen aan de hand van dit artikel GS graag de navolgende vragen stellen:

In het artikel van de Volkskrant staat dat er bij het klimaatakkoord van 2019 vele ambitieuze plannen door de toenmalige minister zijn gepresenteerd, maar dat er een cruciaal element, namelijk het stroomnet, is vergeten.

1. *Hoe kijken GS naar hun inzet op de klimaatdoelen en energietransitie met zonne- en windenergie terwijl bekend is dat het huidige energienet daar niet voor bestemd is?*

Antwoord

Het klimaatakkoord en de klimaatdoelen met de daarbij horende opgave, de transitie van een energiesysteem met centrale fossiele bronnen en afhankelijkheid van energie-import vanuit buitenland naar een energiesysteem met duurzame bronnen, zijn door PS vastgesteld. De opgave voor zonne- en windenergie zijn vastgelegd in de Regionale Energie Strategieën (RESSen). Inzet op realisatie van deze doelen is onderdeel van het coalitieakkoord.

Vanwege de verwachte impact op het elektriciteitsnet zijn de netbeheerders vanaf 2019 betrokken bij (de uitwerking van) de RES afspraken. Vanaf 2020 is provincie aan de slag gegaan om zicht te krijgen op de benodigde energie-infrastructuur opgave. Dit heeft o.a. begin 2021 geleid tot het rapport "Systeemstudie energie-infrastructuur Zuid-Holland 2020-2030-2050". Inmiddels is de (piek)vraag naar elektriciteit verdubbeld en gaat het bouwen van de energie infrastructuur niet snel genoeg vanwege onder meer ruimtelijke procedures, wettelijke eisen, stikstofvergunningen, oplopende kosten en schaarser worden van materialen en arbeid.

De ontwikkeling van de energie-infrastructuur benodigd voor het energiesysteem wordt in beeld gebracht door het integraal programmeer proces voor het toekomstige energiesysteem. Hierbij wordt gekeken naar de toekomstige ontwikkeling van vraag – en aanbod van energie en de daarvoor benodigde energie-infrastructuur. De belangrijkste projecten staan benoemd in het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat 2.0 (pMIEK 2.0, zie GS-brief pzh-2025-869599540). Gezamenlijke en provinciale inzet op realisatie van de benodigde uitbreiding van het elektriciteitsnet blijft ongewijzigd. Deze benodigde energie-infrastructuur projecten worden gezamenlijk gemonitord en zo veel mogelijk versneld. Voor de totale energiemix spelen ook warmtenetten een belangrijke rol.

In het artikel wordt er daarnaast ook geconstateerd dat er voor de energietransitie, die GS volop steunen, 50 duizend extra transformatorhuisjes en 100 duizend kilometer aan elektriciteitskabel nodig is.

2. *Hoe reëel schatten GS de haalbaarheid van het plaatsen van vele van die transformatorhuisjes en de vele kilometers aan elektriciteitskabels in Zuid-Holland binnen het nu uitgezette tijdspad? Graag een toelichting met zoveel mogelijk details.*

Antwoord

Dit betreft uitbreiding van het laagspanningsnet waarbij de provincie geen rol heeft. Het is aan de regionale netbeheerder en de gemeenten om hier invulling aan te geven. Voor deze aanpak, de zogenoemde buurtaanpak, zijn er afspraken gemaakt tussen de regionale netbeheerder en gemeenten. Provincie maakt geen deel uit van deze afspraken. De buurtaanpak loopt tot 2040. In de basis worden de afspraken gemaakt rekening houdend met prioriteit in gebieden met spanningsproblemen, en combinaties met herinrichtingsprojecten en andere opgaven.

3. *Hoe kijken GS naar de eigen doelen van de energietransitie nu steeds duidelijker wordt welke problemen op het energienet erdoor ontstaan?*

Antwoord

GS werkt volop aan de door PS vastgestelde doelen. Netcongestie in provincie Zuid-Holland wordt veelal veroorzaakt door een toenemende vraag naar elektriciteit. Dat onderstreept de noodzaak om aan de slag te gaan met lokale energie opwekking, in een gebalanceerde mix van wind- en zonne-energie en opslag. Het meer lokaal direct gebruik van opgewekte (duurzame) elektriciteit in combinatie met opslag voorkomt dat alle elektriciteit opwek getransporteerd dient te worden en beperkt de druk op het elektriciteitsnet (op hogere netvlakken). Het doel voor duurzame elektriciteit blijft dan ook onverminderd staan.

4. *Menen GS nog altijd dat de provinciale doelen van de energietransitie haalbaar zijn? Zo ja, dan graag een toelichting waar dat uit blijkt.*

Antwoord

Bij ongewijzigde proceduretijden is het niet waarschijnlijk dat de doelen in 2030 al gerealiseerd worden. In de RES routekaart is geschetst hoe GS gemeenten wil helpen om de RES-doelen voor elektriciteit haalbaar te maken. Zie GS-brief Routekaart RES (PZH-2024-850280783) en GS-brief voortgang van de Routekaart RES (PZH-2025-867054088).

In het artikel staat dat voor huishoudens die van het gas af willen een zwaardere elektriciteitsaansluiting nodig is. Huishoudens moeten niet zelden jaren op een verzwaarde aansluiting wachten. Dat geldt ook voor bedrijven en industrie die in de wachtrij staan, maar ook brandweerkazernes, sportcomplexen, schoolgebouwen en zelfs woonwijken.

5. *Hoe kunnen GS haar doelen voor de energietransitie nog verantwoorden terwijl er nu al, maar vooral naar de toekomst toe, steeds vaker stroomuitval valt te verwachten als direct gevolg van de huidige energietransitie?*

Antwoord

De (vooraankondiging van) netcongestie betreft grootverbruik aansluitingen. Huishoudens zijn kleinegebruikers en worden nog steeds aangesloten. Zie verder het antwoord op vraag 3.

6. *Hoe kunnen GS haar doelen om meer woningen te bouwen realiseren wanneer als gevolg van de energietransitie diezelfde woningen niet op het energienet aangesloten kunnen worden?*

Antwoord

In Zuid-Holland is er vooral netcongestie door een toenemende vraag naar elektriciteit.

Netcongestie in Zuid-Holland is vooralsnog beperkt tot grootverbruik aansluitingen en omvat niet de reguliere woningbouw (kleingebruikers). Deze kunnen vooralsnog aangesloten worden. Voor hoogbouw is maatwerk van toepassing. Daar wordt in overleg met netbeheerder gekeken naar mogelijkheden voor aansluitingen. Hierbij gaat het onder andere om liften en technische installaties voor hoogbouw.

Om woningen te kunnen blijven aansluiten, is het belangrijk maatregelen te nemen en in te zetten op netbewuste nieuwbouw, zodat netbelasting beperkt wordt en woningbouw door kan gaan. Hierbij wordt de elektriciteitsvraag beperkt, de elektriciteitsvraag zoveel mogelijk lokaal opgewekt en direct gebruikt.

Oud-voorzitter van het Klimaatberaad Ed Nijpels heeft teruggeblikt en heeft gesteld dat: 'We zijn ingehaald door ons eigen succes.'

7. *Zijn GS het met deze stelling eens?*

Antwoord

Het is inderdaad deels het geval dat het energiesysteem de snelheid van de groei en de veranderende vraag en aanbod van energie niet heeft bij kunnen houden. Tegelijkertijd blijft de realisatie van de opwek van elektriciteit in sommige gebieden achter, dus daar is (nog) geen sprake van succes. Het doel voor duurzame elektriciteit blijft dan ook onverminderd staan.

8. *Delen GS de mening van de PVV-fractie dat, ongeacht op welke manier een energie zou moeten worden opgewekt, eerst de netcongestieproblematiek opgelost dienen te worden? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie antwoord op vraag 3. Het direct benutten van duurzaam opgewekte elektriciteit bij (toenemende) vraag kan bijdragen aan de oplossing voor netcongestie.

9. *Wat is de toegevoegde waarde van nu nog meer opgesteld vermogen zonne- en windenergie realiseren als tegelijkertijd de momenten van afschakelen van zonne- en windenergie in met name de lente en zomer periode alsmaar toenemen?*

Antwoord

De momenten van afschakeling zijn nog steeds zeer beperkt t.o.v. de vraag aan energie op alle andere momenten. Het grootste deel van de tijd is er minder duurzaam aanbod dan vraag naar elektriciteit. Ook in de herfst, winter en op andere momenten gunnen we onze inwoners en bedrijven stroom. Daarnaast geldt dat de elektriciteitsmarkt een vrije markt is waarbij de markt de prijs bepaalt.

Bijlage: <https://www.volkskrant.nl/economie/het-stroomnet-als-blinde-vlek-of-waarom-het-gevaar-van-netcongestie-lang-is-onderschat~bf537ce6/>

Den Haag, 10 juni 2025

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA mr. A.W. Kolff